

TRETTONDE SÖNDAGEN EFTER TRINITATIS

DOMINICA TERDECIMA

Epistel: Gal 3: 15-22, Evangelium: Luk 10: 23-37. Predikan av Ingemar Andersson, LFS

DEN BARMHÄRTIGE SAMARITEN – VÅR NÄSTA

När de var ensamma, vände sig Jesus till lärjungarna och sade: "Saliga är de ögon som ser det ni ser. Ty jag säger er: Många profeter och kungar ville se vad ni ser, men fick inte se det, och höra det ni hör, men fick inte höra det."

ATT SE OCH HÖRA JESUS

När Petrus i sitt första brev skriver till *"de utvalda främlingarna"* och talar om det levande hopp de fötts till genom Jesu Kristi uppståndelse från de döda, om frälsningens under, skriver han att det var denna frälsning profeterna sökte och forskade efter. Kristi Ande i dem förutsade *"Kristi lidanden och den barmhärtighet som skulle följa"* och profeterna sökte utröna när detta skulle ske. Gamla förbundets heliga längtade efter att få se Guds evighetsråd gå i uppfyllelse, se Guds frälsningsverk fullbordas, en härlighet änglarna till och med önskade få blicka in i. Men det blev uppenbart för dem, skriver Petrus, att det inte var sig själva utan oss de tjänade med sitt budskap.

Petrus hade fått vara med om uppfyllelsen av profetierna. Han hade fått se och höra det som många profeter önskat men inte fick. Och det som profeterna profeterat om och som för lärjungarnas ögon och öron blivit en salig verklighet, detta förkunnade sedan apostlarna *"i den helige Ande, sänd från himlen"* (1 Petr. 1). Och det var inga utstuderade myter de kom med, nej de var ögonvittnen, de hade själva hört och sett, ja, rört vid med sina händer. Och vad de hade sett och hört, om Livet som hade uppenbarats för dem, om detta vittnade de för att allt fler skulle få se och höra sig till salighet (2 Petr 1:16, 1 Joh 1:1-3).

Men inför Jesus blir reaktionerna olika. En del ser och hör sig till salighet medan andra *"hör illa med sina öron, och de sluter sina ögon, så att de inte ser med ögonen eller hör med öronen eller förstår med hjärtat och vänder om"*, så att Jesus får bota dem (Matt 13:15).

Till dessa senare hörde den laglärde vi läste om i texten. Han kom med livets viktigaste fråga till Jesus:

"Mästare, vad skall jag göra för att få evigt liv?"

Men hans ärende rymde falskhet och skrymteri. Med sin fråga ville han snärja Jesus. Kanske hade han hört Jesu ord till lärjungarna och tyckte att det var lite för lättvindigt, om saligheten kunde vinnas genom att se och höra. Som lagklok visste han vad som fordrades, och det fick han nu strax redogöra för:

"Vad står skrivet i lagen? Vad läser du där?" frågar Jesus.

Och det kunde förstås den lagkloke ge svar på: *"Du skall älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela din kraft och av hela ditt förstånd, och din nästa som dig själv."*

Det var rätt svarat, säger Jesus, nu återstår bara tillämpningen: *"Gör det, så får du leva."*

Nu känner sig den lagkloke klämd och försöker komma undan: *"Vem är då min nästa?"* frågar han, och därmed står den lagkloke där avslöjad. Skulle inte han, som så rätt kan redogöra för vad lagen

säger, vad man skall göra för att få evigt liv; skulle inte han veta vem som är hans nästa? I så fall har han ju aldrig hållit lagen, om han inte ens vet vem hans nästa är. Men den lagklokes fråga var inte föranledd av bekymmer om själens frälsning, utan han ville försöka snärja Kristus, och så fastnar han själv i den snara han gillrat.

ATT ÄLSKA GUD OCH ATT ÄLSKA SIN NÄSTA

Jesus berättar nu liknelsen om den barmhärtiga samariten. Där ligger den slagne halv död, frånrövad allt. Prästen och leviten, Guds tjänare på väg till eller från gudstjänsten, som enligt Ordet skulle hjälpa och älska sin nästa som sig själva, ser sin nästa ligga där och skyndar sig förbi. Du lagkloke är som prästen och leviten, vill Jesus säga, du som under hela ditt liv inte ens lärt vem som är din nästa. Du känner Guds lag och kan rätt citera den, men att veta vad lagen säger är en sak och göra är något annat.

Guds heliga lag är ingen pappersprodukt utan verklighetsanknytning. Det är inte teoretiska frågor eller filosofiska problem som där tas upp. Det är högsta verklighet och dödligt allvar när Jesus om lagens krav säger: *"Gör det, så får du leva."* Vad Gud befallt skall verkställas och vad Gud förbjudit skall ej utövas.

Och därmed är också sagt att den som inte fullgör lagens bud inte heller får det eviga livet. Den som inte på domens dag kan redovisa en fullkomlig laguppfyllelse blir bortvisad till den eviga elden, som är tillredd åt djävulen och hans änglar.

Att vi skall älska Gud och älska vår nästa går lätt att säga. Orden är lätt uttalade, men därmed har man inte älskat vare sig Gud eller nästan. Men det hela hänger ihop. I mitt förhållande till mina medmänniskor, min nästa, avslöjas också om jag i själ och hjärta av hela min kraft och hela mitt förstånd älskar Gud.

Vi vet att vi har lärt känna Jesus Kristus, skriver Johannes, *"när vi håller fast vid hans bud. Den som säger: 'Jag känner honom' och inte håller fast vid hans bud, han är en lögnare och sanningen finns inte i honom. Men hos den som håller fast vid hans ord har Guds kärlek verkligen nått sitt mål. Så vet vi att vi är i honom... Den som säger sig vara i ljuset och hatar sin broder är ännu kvar i mörkret... Det uppenbart vilka som är Guds barn och vilka som är djävulens barn: den som inte gör det rätta, är inte av Gud, ej heller den som inte älskar sin broder. Ty detta är det bud som ni har hört från början, att vi skall älska varandra... Kära barn, låt oss älska, inte med ord eller fraser utan i handling och sanning... Detta är kärleken till Gud: att vi håller hans bud. Och hans bud är inte tunga"* (1 Joh. Kap 2, 3, 5).

"Herre Jesus Kristus, du har öppnat mina ögon, så att jag ser, hur du genom din död förlöslat mig från synden och gjort mig till arvinge av himmelriket och det eviga livet. Jag tackar dig, käre Herre, för denna stora, ousägliga nåd, och jag vill i min tur gärna göra, vad jag vet att du önskar av mig. Du har befallt mig att hedra fader och moder; jag vill gärna och villigt göra det. Du har befallt mig att troget tjäna mina herrar, arbeta flitigt och vara lydig; det vill jag också gärna göra. Du har satt mig till husfader eller husmoder: käre Gud, jag vill vara from; jag vill med lust och kärlek göra vad jag bör, och förr offra mitt liv än vika från din lydighet, så att jag icke troget skulle sörja för barn och tjänstefolk eller förleda dem till synd.' Detta är den rätta frukt, som bör följa av Ordet. Detta är att rätt och av hjärtat älska Gud...

Var och en må nu gå till sitt eget hjärta och tänka efter, om han älskar Gud. Ty till att älska Gud räcker det icke med blotta inbillningen..." (Luther)

Den barmhärtige samariten ser sin nästa ligga där och förbarmar sig över honom, renar hans sår och förbinder honom, lyfter upp honom på sin åsna, för honom till värdshuset och betalar för hans skötsel. Så älskar han sin nästa och så tjänar han Gud med sin olja, sin åsna, sina pengar, sin omsorg om den slagne.

"Vem av dessa tre tycker du var en nästa för mannen som hade råkat ut för rövare?" frågar Jesus. Den lagkloke vill inte ta ordet samarit i sin mun, men måste ändå svara: *"Den som visade honom barmhärtighet."*

Då säger Jesus till honom: *"Gå du och gör som han."*

"Var och en må nu gå till sitt eget hjärta och tänka efter, om han älskar Gud. Ty till att älska Gud räcker det icke med blotta inbillningen", var Luthers uppmaning. Och det är i förhållandet till vår nästa vår kärlek till Herren Gud prövas. På den yttersta dagen är det hur jag förhållit mig till Jesu minsta bröder som faller utslaget, som visar var en sann tro på Gud burit frukt i kärlekens gärningar mot min nästa: allt vad ni har gjort – allt vad ni inte har gjort.

Tycker du dig nu inför lagens krav kunna vara ganska nöjd med din insats är du den mest beklagansvärde. För då är du i samma situation som den lagkloke – blind och döv för verkligheten. Du har inte sett vare sig Gud, din nästa eller dig själv. Du har aldrig insett vad lagen kräver. Du har aldrig förstått vem du själv är. Du har aldrig lärt känna din fullkomliga oförmåga att älska Gud och att tjäna din nästa i osjälvisk kärlek. Du är främmande för Gud och vandrar i mörkret och behöver bli omvänd om du inte skall sluta i evig olycka. För gäller det vår ställning inför Guds bud och vilja, så står var människa under domen. Ingen enda av oss har i något avseende kunnat uppfylla lagens krav – inte ifråga om kärleken till Gud och till vår nästa, inte heller något annat av allt det lagen kräver. Vi står med skuld inför Gud och är utanför det eviga livet.

MÄSTARE, VAD SKALL JAG GÖRA FÖR ATT ÄRVA EVIGT LIV?

"Om arvet beror på lagen, beror det inte på löftet. Men åt Abraham har Gud gett arvet genom ett löfte."

"Strider då lagen mot Guds löften? Nej, inte alls. Om vi hade fått en lag som kunde ge liv, då hade verkligen rättfärdigheten kommit av lagen. Men nu har Skriften inneslutit allt under synd, för att det som var utlovat skulle ges genom tron på Jesus Kristus åt dem som tror", Gal. 3:18, 21-22.

När Mose tio rövare har slagit dig till marken, misshandlat dig och rövat från dig allt, då kommer Han, som den barmhärtige samariten så skönt förebildar.

Jesus Kristus, som i allt fullgjort Guds heliga lag och i sin död betalat en fullkomlig lösepenning för alla våra synder, tar sig an den av lagen slagne. *"Han belar dem som har ett förkrossat hjärta och förbinder deras sår"*, Psalt. 147: 3. Han lyfter upp den slagne och för honom till värdshuset – sin församling på jorden, där han lämnar två denarer till vård och skötsel: Ordet och sakramenten, som förmår hjälpa i all nöd och rädda och frälsa oss till himlens härlighet.

Så har han gjort och med detta sitt barmhärtighetens frälsningsverk skall han genom den kristna församlingen intill tidens slut ta sig an alla av lagen slagna, gjuta välsignelsens olja över svidande hjärtarsår, förbinda, hela, upprätta och till sist frälsa till sitt himmelska rike.

"Saliga är de ögon som ser det ni ser."

**Jesus för världen givit sitt liv;
Öppnade ögon, Herre, mig giv !**

Amen.